

ЮЛИАН ТУВИМ

БАЛ В ОПЕРАТА

Превод от полски: Антоанета Попова, 2010

chitanka.info

Бал ще има, и то — гала!
 Бал във оперната зала!
 Господарят Повседържец
 сам организира бала!
 Всяка дама е разбрала
 и бельо си е опрала.
 Всеки дава все по-бърже...
 Зъбят се автомобили,
 клаксон до жребеца цвили.
 Улиците са задръстени,
 вият се опашки в пръстени.
 Все пак най-голям е зора
 при бръснаря и фризьора.
 Атлетичните нападат,
 анемичните припадат.
 Потен „Бенц“ бензини буха,
 хвърля къч със ауспуха.
 Разминават се тълпи,
 вино в делвите кипи,
 бляскат саби, еполети,
 а на дамите потръпват,
 а на дамите потръпват
 сладко-сладко коленете.
 Повседържец на плаката,
 значи — пурпур и позлата.
 Наредиха олеандри.
 И пресипна и прегракна,
 и преврътна от команди
 шеф Мандрил организатор
 в плешките опънал фрака.
 А командос-полицая,
 бляскаво въоръжен,
 с шлем — разискрен кислороден,

крачи гордо, пъчи гръд —
ситни Марсчета хвърчат,
дуе се все по̀ и по̀!
Колко грация! Колко шарм!
О, неотразим жандарм!
Господ да ни е на по...
И паркират лимузини,
хермелини, муселини,
фанфарони, кроманьони
и барони „фон“ и „де“,
и увъртат се слухари
във палтенца демодe.
Спират, свирят, маневрират,
шофьори се репликират:
— Къорав ли си диване?!
— Аре, мълчи, да ти не...
— Изтегли се между двамата!
— Абе, я си!
И паркират шевролети,
акселбанти и корсети,
суперстари
пълнонощни министерви
генерали и консерви
инфанти и инфантили
инфлагранти адютанти
имбецили
сьомги херинги и гьоринги
проститаци
мижитутки
кану-каяци
тути-фрутки
градинари
гардинери
гренадири
хайл-сиктири!
Генера!
Дегенера!

Контраадмира! — Ура!
Чантичките тракат в такт —
руж, червило, пудра
устните и веждите
с огледалце в огледалото
под ръка — така!
поглед — усмивка — походка — въвеждане.
Стар велможа, шик госпожа,
лява ложка, дясна ложка,
в ляво, в дясно,
в ля във дя!
Оркестърът полудя!
джаз! джаз! джаз! та джас та прас!
Джаза джаска жълт метал —
а ла бал — ком а ла бал!
Чинн-чинели,
Тру-ту-туба!
Саксофон!
Плиска злато, никел, хром — и:
чинн-чинели,
чин-чинцано,
дъх на рози
в ноздрите на адютанта
виртуозен аромат:
Шат! И в мат!
И мачка, стиска,
писка, киска, иска, иска,
поглед — пика, паст — кастанета
и започва, и започва, и започва пируета...
Кикот, приход, тропот, грохот,
доход, похот, похот, похот.
Дай, маестро, форте, форте!
Само да не се изпорти!
Дай, маестро, вива, вива!
Тая фиеста си я бива.
А пък темпото — канканско,
шампанпанско шантантанско!

II.

Тази вечер астрономи
при среднощно наблюдение
регистрирали в почуда
удивително явление:
виждало се от върха на
главната обсерватория
как маймуни завладяват
звездната ни територия! —
И потапят телескопи
във въртопите на мрака:
вместо знаците —
шебеци се въртят във Зодиака!
Пискат, вряскат и се кискат,
скачат, блъскат се, натискат.
Зодиакът не разбира
каква сган го е превзела,
а те бясно завъртяват
звездната му карузела...
И се друсват на прибежки
върз напуснатите астри,
и почесват по човешки
свежите си задни части...
А нехайните пазачи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи...

III.

Сред декора Сатанелла
звезди сбира в тамбурино,
тарантелла, тарантелла,
метеорна серпентино!
Сатанелла ла Сребрето
пирует върти с Небето,

сребростенна воденичка,
шизофренна галактичка,
сред воална бална пяна
от прелюдия и фуга,
мъглявинна и пияна
бързобедра центрофуга.
... Неприлично лаконично
прави жест ченге на кука.
После месецът я сгушка
и направи месечинна,
и увисна като крушка
над кипящата градина.
И нататък, дай, аванти!
Сто пауна върху свода
тръскат сто искристи веера,
бистра, лумнала в брилянти
фойерверкова феерия!
А отдолу две дузини
весели, засмени свини
блъскат, тропкат със нозе,
лъскат като балерини
с порфирното си розе.
А среднощните играчи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи!
После палми от Таити
и китари от Хаити,
после граф Кресченчетало
дрънка вяло на чембало,
после дуо Пит енд Кити, клоуните,
се превземат и си пеят:
„Ай ем Пити, ай ем Пит,
ай лъв ю, Кити...“
А среднощните зяпачи
дявол взема

чума тръшка
вятър вее
мътна влачи...
— Глей ги, маа му и стара —
слухар смига на слухара.
Пръхти в тръпки мургав кон.
Хетера от Вавилон
сред смълчания харем
друса зажаднял корем,
опва се с маймунски крясък,
вие стан и рие пясък.
Конят скочи вдъхновен
и изцвили ария конска,
огнестрелно устремен
в хетерата вавилонска.
В сянката блаженства фаун.
Под дриадите в нок-даун
шоколадно изтерзан
пада мускулест Тарзан.
А сред хладния басейн,
с бледи лилии осеян,
плуват нимфи и селени,
радостно съединени...
браво! браво! браво! браво!
гъсто, тлъсто, млечно, здраво,
плътно, мътно, мръсно, втръсно,
кръвно, стръвно, бяло, вряло
се наля в едничко тяло
тътнещо и подлудяло.
И от входа, та до свода
се извиват в хоровода
и надълго, и напряко
Караконджол, Архидракон,
Дамла, Пипка, Черна чума,
Злите веди, Змей-Горянин,
Вампир, Прилеп, Кукумявка
мятат стъпките пияни.

А невестните водачи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи.

IV.

При бюфета всеки бърза,
всеки дърпа, гълта, сърба,
лапа с лапи,
бучи с пръсти,
както случи,
суче, хруска,
пуска пръски.
Бледият пер Вез
зъби впил във нерез.
В блюдо пред мамзел Фривол
дере гърло кървав вол.
До Бурбона дона Бона
всмуква в мазни устица
серпентини от чръвца.
А сър Блъви се накърка,
махна с вилица и сбърка —
боц! — в едната зряла диня
на графиня Истериня.
Под портрета —
чудно нещо —
най-горещо.
Хоп! Готови!
Ножовете на кръстос!
Бяла мряна, ален сос,
хрус! — сурови —
безусловно здравословно —
бели зъби, черни бърни, абанос.
Пуйки печени крещят,
кости в челюсти трещят.
В танц се носи граф Нефела

с дълга кълка от газела.
Шейхът, на кютюк, жонглира
със плаке деликатеси,
не можжа да маневрира
върз Диана се натресе,
пльос — във соса,
вой пиянски — бум шампански — дринк газирани,
а над всички сервитьорски
полк кръжи моторизиран.
А в околните хотели,
дяволите са ги взели,
без да спят и без да спрат
врат отврата и разврат.
От къошета, под кушета,
зад бюфета и в клозета
куки смигат на ченгета.
Хермелин, цилиндър, фрак,
дай набързичко, на крак,
муселин, визон, воал,
трак на крак и пак на бал!
Вият дяволите био,
соло, дуо, в хор и трио,
а среднощните ездачи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи.
Акселбанти и корсети
мис Лабамба вече с пети
мисис Хикси с еди-кой си,
шевролети и ролс-ройси,
суперстари
пълнонощни министерви
генерали и консерви
инфанти и инфантили
инфлагранти адютанти
имбецили

съомги херинги и гъоринги
простита̀ци
мижитутки
кану-каяци
тутти-фрутки
градинари
гардинери
гренадири
хайл-сиктири!
Генера!
Дегенера!
Контраадмира! — Ура!
Раз и два-с-и,
раз и два!
На площа̀да бие два.

v.

Вече три часа подкара.
В кулоара, в будоара,
в бара и във писоара
слухар смига на слухара.
А във фоайето — ето —
неотменни, незабавни,
девет тайни, осем — явни.
А енти отдел — с последен модел.
Разхожда се, мисли, гледа си патъ̀ка,
покашля се, цъ̀ка —
елеганц и гланц и шпиц и
екстра лачени чепици,
и удобно и с фасон,
и най-вече в унисон.
Да, енти отдел с последен модел.
Разхожда се, мисли, гледа си патъ̀ка,
покашля се, цъ̀ка.

vi.

Мина три, отбива четири.
Тръпка нивите обветри.
Ден вещае.
Руменее на възток,
слънцето налива сок,
просветлява.
Трепкат брезови корици,
птиче в храста изсвирука.
Карат към града каруци
зеленчука.
Шепне вятърът с брезите,
пръсти през ръжта прокара.
Карат зеленчук колите
към пазара.
Хлад пронизва, и подрусва, и скрибуца,
дълги дири и каруца след каруца...
Селски жени покрай пътя
крачат боси,
яйца, масло на пазара
всяка носи.
Камион с яркожълти бали
ги настига,
розов прах на хоризонта
дълго вдига.
Пропя петел, после втори,
сетне трети,
дечурлига тичат вече
след овцете.
Хлад пронизва, и подрусва, и скрибуца,
дълги дири и каруца след каруца...
Бяла църква, в гнездо щърка
и камбани,
бръшлян, здравец,
и градинки прекопани.
Кози хрупат росен бурен,
бели, млечни.
В златен прах блестят комини,

но далечни.

Портокаловото утро
пукна в градското небе,
На перваза с кротка мутра
спи отрудено ченге.

vii.

От централния трезор
към хотел „Бамбашкадор“
по алея „Триумфал“
откъм Дрънди-прес-централ,
покрай Круп-Коруп-сие
Брут-Барут-ателие
и през „Всичките светии“
карат градските коли
със нечистотии.

От малка стара мансарда
гледа една хубавица,
в дългите пръсти цигара,
косата — с книжки навита.
Вървят колите в колона
по утринните павеа,
малката пуши цигара
и все пред себе си гледа.
Вижда немазана къща,
опушена, на два ката,
в прозорците ѝ се смеят
в жълти саксии мушката.
Един дебел на балкона
сънено дъвче закуска,
разпасаната му риза
ниско надолу се спуска.
Заек виси под лозата,
а кожата му — одрана,
очите му още виждат
обърнатата поляна.
Зад тюлените перденца

сръчно стопанката шета,
вишновката ферментира
в тъмнозелени шишета.
Отвори вече бръснаря,
поздрави бодро клиента,
малката пуши цигара
и все пред себе си гледа.
Пред бистрото с нос изчоплен
е подпрян картонен Чаплин.
Мина покрай магазина
стар рибар на колело,
а на пращната витрина
със строшеното стъкло,
на парчето лепнат вестник
се чете: ИДЕОЛО
Зад зелената реклама на бонбоните „Ментол“
друг печатен лист открива
с тлъсти букви ИДЕОЛ.
 За топли кифли отсреща
 влязоха няколко души,
 малката гледа и гледа
 и все замислено пуши.

viii.

Нощем — тихо в касите на гарите
чучукат безстрастно, сънливо,
в вертепите — на гейзери,
по дансинга — пенливо,
избухват, изригват, изпръскват в зори
гноящи, смъдяща, смърдящи
пари.
Заемани, връщани,
оповръщани.
Влагани, вадени,
късани, лепенни,
чопнати, пипнати, бутнати, гепени,
мокрени, гладени, татуирани,

изпроституирани,
от джобове, каси и портмонета,
към портмонета, каси, джобове —
във кръг и във кръг и във кръг и отново:
за лукс, за комфорт,
за лук, за компот,
за пюре от домати,
за соаре с дипломати,
за хляб и за леща,
за държавна среща,
за салюти и пушки,
за люти чушки,
за награда, за приз,
за праз и ориз,
за авоари и инкасиране,
за цигари и сирене,
за пломби и апломби,
за танкове и бомби,
за тирани,
жандармери,
антанти,
за колани,
жартиери,
тиранти
от лекари, учители, дървосекачи
към докери, аптекари, готвачи,
раздрънкани на дребно, набъбнали в пачки
от банки-гиганти и каси-прасета
по лабиринти мравуняци и пияни трасета
във всички посоки
от всички към всички
запълзят вонливи червиви парички.
Те превземат с атака
и Вердюн, и битака,
те отплуват към Индия с белия кораб,
те купуват войни, и гевреци, и хора.
Грош! Милиард!

Нощ! Ад!
Европа, Америка,
Африка, Азия.
Инфлация, експанзия,
експлозия, инвазия.
Горе високо
плющят банкнотите,
шиба ги вятърът с лудо кикотене,
късани, кътани, люшкани, лашкани
крастави жаби и гущери скашкани
вият се гърчат издуват подскачат
хият се плезят се плюят и плачат
разпадат се в хиляди златни бълхи
бръмчащи в ушите метални мухи
наливат чудовище плугаво златно
и в бляскави въшки се сипват обратно
милионно метално бълхливо бръмчене
в портфейлите в касите в книжките в джоба
покълва в прокълната мътна утроба
продажното семе
плоди се множи се
от бяса във чорта
гъмжи и едрее влечужното племе
набъбва и зрее прокажна реколта.

ix.

Карат от село колите
със храна.
Карат от града колите
със воня.
Срещнаха се на самото разклонение,
като сватба, ясна сватба, с погребение.
Наредиха зеленчука по тезгяха.
На полето очистителните спряха.
И тамо —
всяка се изтърбуши
и натори народната нива,

за да твори едно светло грядуще
и да плоди и...
други такива.

х.

Задълбавайки основно в ролята на ИДЕОЛ-а
рой отбрани журналисти
изписваха кола след кола
рола стандартни листи:
идеоло идеало идеол идеоло
а в развихрената зала както и преди било —
запотените играчи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи.
Но станали нови сили,
много прогресивни били,
много зъби си избили,
и децата си набили,
и цените си подбили,
знамената си побили,
и чивиите избили,
и чиниите разбили,
в гъсти редове се сбили,
и стени с глави пробили,
и камбаните забили.
За възхода — по народа!
Залп вечерен,
черна рота.
Кокъла, главата, кяра...
Вярвайте ни, вашта вяра!
...идеоло идеало...
Идело идеоло
голосло, безпрекосло,
голо-доло-идеоло,
идеоло-оло-гич,

идеолоисторич,
идеолохич и бич
хич! — и бич! и бич! и бич!
Дай, маестро, вива, вива!
Тая фиеста си я бива!
Дай, маестро, форте, форте!
Само да не се изпорти...
Идеоло-гичи-гичи!
Пресата го бичи-бичи.
Пресата ще го обоб!
Трима стари печатари
жулят водка, мезят с боб.
Пресата ще обобци!
Цуцо с Муца се набират,
а последната пици:
фа-ми, ла-ми, до-диез!
На пресата ѝ е през...
До ми сол до до ми соло
идеол до идеоло
с едри букви, с фотография.
Полиолигафия, олигафия,
полиолигафия!
А в развихрената зала
сгорещените свирачи
дявол взема
чума тръшка
вятър вее
мътна влачи.
И по пиаци и по гары
викат малки вестникари:
— Новини от гала-бала!
Гала-бала! Гала-бала!
Бал във операта! О!
Днеска най-идеоло!
Катастрооо за десет грооо!
Вземайте по десет брооо!
С едри букви, с фотография!

Полиолигафия, олигафия,
полиолигафия.

xi.

Печатарското мастило
не се е пестило

„... за високите ни цели ...“

— Зеле, зеле, зеле, зелеее!

„наболелия въпрос ...“

— Кервиз, копър, кервиз, копър,
кервиз, копър, магданоз!

„... в отклик на народен вопъл ...

срещу вражата стихия ...“

— Ле-бле-бле-бле-бле-бле-бия!
Ле-бле-бле-бле-бия!

„... плод на ниските инстинкти ...

в бой с общественя враг! ...“

— Челадинки, челадинки,
челадинки за пет стинки,
челадинки,
пачи крак!

„... и общественя ред...“

— Келнер, две уиски с лед!

Туп, туп, туп...

Туп, туп, туп...

От площада влачат труп.

Кръзь...

изпоцапани със кръ...

... гом!!!

на площада падна бом

бим-бам-бом-ба

бим-бам-бом...

Кррръ.

Джаз! Джаз! Дай джаз!

Маестро — газ!

Сега ще свириш соло!

О, идеол! О, идеал!

О, мило малко сладко идеоло...
Но гледайте! Гледайте!
Каква сензация! Браво, дирекция!
Суператракция!
Тежко и бавно —
задава се — Браво! Страхотно! —
въртящо гъсеници в гъстата луга —
допотопно банкотно златопотно влечуго!
Приижда гъжвейки се спазма по спазма,
пътя си спазва в мазната плазма,
пробягва по гривните тръпка вълниста,
в сифони от слюнки и златни мъниста
с раздрусана джука и паст засияла
Крал Карнавал встъпва в балната зала!
Свисти и пъшка,
фъци и фъшка
парì и пари.
Отпред ченгета.
Отзад — слухари.
Сгърчва се, спира се, с труд се подръгва,
подушва, ухилва се, сепва се, тръгва...
А отгоре му
гола,
със ръкавици,
с бляскав варак върху острите цици,
с цилиндър, с папионка лачена,
със руж-циклам и устни плам,
с неонова реклама — там,
с новия шлагер щастливо разграчена:
— Никой не бръсна,
ах, никой не бръсна...
сияйно усмихната
язди разкрачена
неудържимата Майна Му Мръсна!
И изведнъж — сред писъци хищни —
цялата зала със гръм се отприщи —
прегазва, премазва и ръфа със глиги,

балансира по пот, слуз, помия и лиги,
със ножове лъска, със палки разбива,
със стръв и кръв път към гадта си пробива
търбуши до лакти загребва със нокти
разварени в курбана напоени банкноти
и тълче се, гълта озверялата орда,
влечугото зее с ухилена морда,
и ръфа го, гризе го бясната зала,
но бликва във нова плът — прясна кипяща —
и невъзмутимо пляска с опашка
коронният номер на бала!

И си припява:

— Никои не бръсна,
ах, никои не бръсна...

неудържимата Майна Му Мръсна...

Майна му мръсна!

Майна му мръсна!

Оркестър! — Туш!

Маестро! — Слуш!

Дай, шишко, карай соло...

О, идеол, о, идеал...

о, мило

малко

сладко

идеоло...

Тук —

шампанско ще изригне.

Полилей ще се люлее.

Кука на ченге да смигне

даже няма да успее.

Тук земята ще се пука —

от смях —

свода ще се пръска.

И безумните шебеци

от звездите ще изтръска.

Преводът се предоставя на „Моята библиотека“ от преводача Антоанета Попова.

Оригинал на полски: <http://literat.ug.edu.pl/balwop/poemat.htm>

Издание: Ю. Тувим, А. Ошецка. Колко пъти ще ставаме други. ЕТО. София, 2010, с. 27–53.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.